

MINOR
LEIDERSCHAP
de toonaangevende minor voor leiders van MORGEN

STUDIEHANDLEIDING
2021 - 2022

Versie 1.0

Een samenwerking tussen:

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
Welkom	4
Onze missie: jou, je organisatie en anderen vooruithelpen	4
Docententeam.....	4
Bouwstenen van de Minor	5
Fusie van deze minor met je bestuur-/raadswerk	5
Je activiteiten.....	6
Je resultaten	7
Je betrokkenheid	7
Planning, aanwezigheid & deadlines.....	8
Jaarplanning	8
Aanwezigheid	8
Lesmateriaal, feedback en beoordelingen	10
Online & Offline.....	10
Competenties & eindopdrachten.....	10
Weekopdrachten.....	11
Beoordelingen	11
Programma	13
Periode A : Ken jezelf en je organisatie.....	14
Periode B : Breng jezelf in actie.....	15
Periode C : Werk effectief samen.....	16
Periode D : Laat jezelf zien	16

WELKOM

We heten je van harte welkom in de minor Leiderschap van '21-'22! Dit jaarprogramma hebben we speciaal ontworpen om jou te helpen de beste versie van jezelf te kunnen worden. Je werkt daarbij aan je leiderschap- en bestuursvaardigheden met je minorgenoten. Studenten die deze minor doen kennen wij als leergierige studenten die niet alleen een gave studententijd willen hebben, maar ook het beste uit zichzelf willen halen en bereid zijn hun eigen grenzen op te zoeken. We maken er graag samen met jou graag een fantastisch, uitdagend en leerzaam bestuursjaar van.

Iedere week spelen we in op actualiteiten uit jouw eigen bestuur/raad a.d.h.v. inzichtgevende theorieën, uitdagende oefeningen en concrete gevolgstappen voor jouw leiderschap in je organisatie. Er staat een stevig programma voor je klaar. In dit naslagwerk lees je wat jij van je docenten, minorgenoten, het jaarprogramma én *jezelf* kunt verwachten.

ONZE MISSIE: JOU, JE ORGANISATIE EN ANDEREN VOORUITHELPEN

Binnen de minor ontwikkel je een brede visie op (persoonlijk) leiderschap en ga je actief ontdekken welke kanten van leiderschap jij kunt en wilt ontwikkelen. We experimenteren, observeren, reflecteren en vieren erop los! We hebben drie hoofdthema's die gedurende het jaar in deze volgorde aan bod komen:

- *Ken jezelf en je organisatie (Periode A)*
over o.a. wie je bent, hoe je collega's werken en waar je organisatie staat
- *Breng jezelf in actie (Periode B)*
over o.a. persoonlijke effectiviteit, motivatie, stress en anderen in beweging krijgen
- *Werk effectief samen (Periode C)*
over o.a. teambuilding, conflicthantering en anderen overtuigen
- *Laat jezelf zien (Periode C)*
de inhoud van deze periode bepalen we samen

DOCENTENTEAM

Dit jaar zijn Veysel Tan, Jip Lauwers en Laurens van der Vuurst je voornaamste docenten. Tijdens de bijeenkomsten leiden wij de lessen en zullen we je aansporen zo actief mogelijk mee te doen. Je zal ons ook als coach treffen in 1:1 gesprekken en we voorzien je week- en eindopdrachten van feedback en beoordelingen. Bovenal bouwen we graag aan een prettige vertrouwensband met elkaar. Immers, persoonlijk leiderschap raakt (soms) aan persoonlijke zaken en ook daarover blijven we graag met je in gesprek, zeker als je daar zelf behoefte aan hebt.

Tijdens de lessen kon je ons natuurlijk gewoon aanspreken. Daarbuiten zijn we bereikbaar op het e-mailadres leiderschap@hu.nl voor o.a. lesinhoudelijke en planningsvragen (responstijd is doorgaans 2-3 werkdagen). Is het urgent, dan mag je ons ook persoonlijk bellen tijdens kantooruren.

- Laurens van der Vuurst (hoofddocent)   06 – 45 08 69 58
- Veysel Tan   06 – 39 26 40 19
- Jip Lauwers   06 – 24 10 06 19

BOUWSTENEN VAN DE MINOR

Verander je meer door te leren óf leer je meer door te veranderen? De minor is allerm minst een aanschakeling van hoorcolleges. We motiveren je om jezelf en elkaar aan te sporen tot experimenteren met nieuw gedrag a.d.h.v. behulpzame theorieën en oefeningen. Dat houdt in dat we samen veel belang hechten aan directe communicatie, heldere afspraken en korte lijntjes met elkaar.

FUSIE VAN DEZE MINOR MET JE BESTUUR-/RAADSWERK

Zonder jouw bestuurswerk zou de minor *lang* niet zoveel impact hebben op jouw leiderschapskwaliteiten, daarom zullen we je regelmatig verzoeken feedback aan je bestuursgenoten te vragen ter aanvulling op je eigen reflecties. Dit is opzettelijk in lijn met de bevindingen van organisatie- en opleidingsdeskundigen Arets & Jennings dat zij het 70:20:10-principe noemen. Zij stellen na uitvoerig onderzoek naar leerstrategieën dat ongeveer 70% van leereffecten voortkomen uit werkervaring, 20% via feedback en interactie met anderen en 10% via gerichte training. Vooral die laatste gezamenlijke 30% doen we in deze minor, de rest doe jij in jouw functie binnen je studentenorganisatie.

Jouw bestuursjaar en deze minor zullen daarom komend jaar met elkaar vervlochten zijn: (1) zo wordt jij in de minor versterkt om in je bestuur het maximale te bereiken en (2) je bestuurswerk functioneert tegelijk als continue praktijkoefening voor de vaardigheden en inzichten die je tijdens de minor opdoet. Dat zal gaan over o.a. besturen, leidinggeven en jezelf als mens en bestuurder/raadslid.

Daarom hebben we dit programma ingericht volgens de *Leercyclus van David Kolb* bestaande uit 4 elkaar telkens opvolgende elementen:

- **Tijdens onze minorbijeenkomsten (20-30%)**
  - 1) *Begripsvorming*: je doet nieuwe kennis op tijdens de bijeenkomsten in de vorm van uitleg en leesopdrachten
  - 2) *Actief experimenteren*: je probeert nieuw gedrag uit tijdens de lessen m.g.v. oefeningen en huiswerkopdrachten gedurende je bestuurswerk
- **Tijdens je eigen bestuur-/raadswerk (70-80%)**
  - 3) *Concreet ervaren*: je merkt andere resultaten dan je gewend bent tijdens je vele werkuren voor je vereniging, raad of stichting
  - 4) *Waarnemen en overdenken*: je reflecteert en ontvangt feedback in feedbackgesprekken met je bestuursgenoten en reflectieopdrachten

Je krijgt voor deze minor 30 studiepunten voor je inzet binnen de minor én voor de vliegrepen die je maakt binnen je bestuur. Die vliegrepen zou je uiteraard ook hebben gemaakt zonder deze minor, daarom geven we je telkens weekopdrachten mee, om tijdens die uren in je bestuur/raad actief te experimenteren en reflecteren.

JE ACTIVITEITEN

Het intakegesprek

Voordat de eerste bijeenkomst plaatsvindt, ontmoet je één van je docenten in een eenmalig 1:1-kennismakingsgesprek. Het is vooral een persoonlijke kennismaking, met ruimte voor vragen aan elkaar en over het programma. Daaraan voorafgaand ontvang je van ons enkele vragen ter voorbereiding over je organisatie, leerwensen en eventuele bijzonderheden.

Eendaagse: het startschot op 14 september!

Leiderschap heeft een professioneel én persoonlijk karakter en voor dit programma nemen we de tijd om vertrouwd met elkaar te raken. Daarom is de allereerste bijeenkomst een dag van 9.00 tot 17.00u op de Uithof waar we elkaar beter leren kennen en de eerste oefeningen en zelfanalyses doen. Op die manier wisselen we serieuze lesstof af met informele kennismaking.

Wekelijkse bijeenkomsten: theorie & oefeningen

De circa 29 opvolgende dinsdagochtenden (9.00 tot 13.00 @ Padualaan 101, Uithof) vormen de basis van onze minor en daarom geldt voor iedereen een aanwezigheidsplicht. Met medestudenten ga je actief aan de slag met door de docenten geïntroduceerde theorieën en modellen. Uiteraard oefenen we daar direct mee om zo vaardigheden 'eigen te maken'. Tijdens de les maak je feitelijk een begin aan je weekopdracht, waarover later meer.

Tijdens de bijeenkomsten kun je ons ook zeker benaderen voor je actuele vraagstukken: in je organisatie en je professionele en persoonlijk leven. Jij zorgt er op jouw beurt voor dat je vanuit leiderschap je verantwoordelijkheden neemt als student. Uiteraard ondersteunen we je hier zoveel mogelijk in. Op onze Canvas-pagina (zie: canvas.hu.nl) delen we de slides, hand-outs, opdrachten, kijk- en luister-tips en meer.

Als je zelf suggesties voor ons programma hebt, staan we daar wagenwijd voor open. Misschien ken je een geweldige gastspreker die eens over leiderschap kan komen vertellen of heb je interessante informatiebronnen zoals wetenschappelijke artikelen, video's, podcasts of blogs. Zo ja: wij zijn reuze benieuwd!

Intervisie

Je zal iedere periode met circa 6 nieuwe medestudenten een leerteam vormen, waarmee je tijdens bijeenkomsten regelmatig een actuele casus bespreekt in jullie bestuur/raad. Denk bijvoorbeeld aan het aanspreken van een teamlid, een conflict met een commissielid, te lange interne vergaderingen of motivatiedips in je bestuur. Tijdens het minorjaar leer je nieuwe theorieën die jullie leerteam kan gebruiken. Zo gebruik je elkaars perspectieven en ervaringen, én blijf je de theorieën toepassen om jezelf te leren steeds door andere ogen naar casuïstiek te kijken.

Individuele 1:1 gesprekken

Je zal de docenten enkele keren per jaar ook 1-op-1 spreken over je (werk)omstandigheden, voortgang, minorbijdrage en persoonlijke ontwikkeling. Afhankelijk van jouw behoefte en ontwikkeling kan dat in de vorm van een update-, coach- of crisisgesprek.

Leiderschapsevent op 10 mei

Op onze derde dinsdag in periode D hebben we geen reguliere bijeenkomst, maar organiseer je met je minorgenoten een leiderschapsevent dat we openstellen naar alle studenten die jullie willen uitnodigen. Denk bijv. aan een dag vol workshops over leiderschap, challenges en/of gastsprekers. Een mooie gelegenheid om je bestuursgenoten, (mogelijke) opvolgers of commissieleden uit te nodigen?

JE RESULTATEN

Weekopdrachten

Tijdens onze minor krijg je wekelijks een opdracht om vóór de volgende bijeenkomst (9.00u) gedaan te hebben. Deze opdrachten samen vormen de basis voor je eindopdrachten. Als je er geconcentreerd aan werkt, kun je deze wekelijkse opdrachten in zo'n 2-3 uur maken. Weekopdrachten gaan bijv. om het vragen/geven van feedback met een bestuursgenoot, om een analyse uit te werken of om een filmfragment/tekst door te nemen. Tijdens de opvolgende les bespreek je je resultaten met je minorgenoten en is er kort tijd voor plenaire praktische vragen aan de docent n.a.v. je eigen weekopdracht. Wil je feedback van een docent? Upload je opdracht dan in Canvas met een gerichte feedbackvraag als comment. NB: voor deze weekopdrachten krijg je geen beoordeling.

Eindopdrachten: jouw portfolio

Iedere periode heeft een eigen thema en dat sluiten we af met een eindopdracht waar je een beoordeling (cijfer) voor krijgt. In deze opdrachten toon je aan wat je gedaan en geleerd hebt in de die periode. De eindopdrachten van periode A t/m C vormen gezamenlijk je Leiderschapsportfolio. Periode D sluiten we af met alleen een eindgesprek. Meer over deze eindopdrachten lees je verderop. Hierover lees je meer in een volgend hoofdstuk.

JE BETROKKENHEID

Tot slot vragen we ook actieve inbreng van iedereen in dit leiderschapsprogramma om er ook voor elkaar een gaaf en betekenisvol jaar van te maken. Zo verlangen we onder andere van je dat je ...

- op tijd aanwezig bent en je aandacht erbij hebt,
- bijdraagt aan een positieve sfeer waarin jijzelf en anderen *durven* te experimenteren,
- je jouw leer- en praktijkvragen inbrengt,
- openstaat voor het geven en ontvangen van feedback,
- zorgt voor een constructieve houding waarin je jezelf en anderen uitdaagt,
- verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van afspraken en betrouwbaarheid, en
- initiatief neemt binnen het programma, zoals een gastspreker of een interessante bijeenkomstlocatie regelen.

PLANNING, AANWEZIGHEID & DEADLINES

JAARPLANNING

Zoals je dit jaar waarschijnlijk zal merken, heb je het meest aan dit leiderschapsprogramma door actief mee te doen in alle dertig bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn in principe altijd van 9:00u tot 13:00u met een zowel een kwartier inloop als uitloop: een mooie kans om de docent of je medestudenten nog even te spreken. De eerste bijeenkomst op dinsdag 14 september wijkt af van de standaardtijden: die begint om 9.00 en eindigt om 17.00u. Van het leiderschapsevent dat we samen organiseren op dinsdag 10 mei 2022 bepalen we samen de begin- en eindtijd.

Verder zien de periodes er zo uit:

Periode A: *ken jezelf en je organisatie*

- 14 september: kick off dag!
- 21 september: interne vergaderingen
- 28 september: groepsdynamiek
- 5 oktober: gespreksvaardigheden
- 12 oktober: invloed van overtuigingen
- 26 oktober: jouw bestuur/raad

Periode C: *werk effectief samen*

- 8 februari: teamanalyse
- 15 februari: teambuilding
- 22 februari: conflicthantering
- 8 maart: leiderschapsevent maken
- 15 maart: onderhandelen & overtuigen
- 22 maart: situationeel leiderschap
- 29 maart: ontwerpen periode D

Periode B: *brengh jezelf in actie*

- 16 november: persoonlijke effectiviteit
- 23 november: grenzen herkennen
- 30 november: grote doelen bereiken (1)
- 7 december: gewoontes doorbreken
- 14 december: delegeren en aansporen
- 21 december: stress en voortgang maken
- 11 januari: (weerstand tegen) veranderingen
- 18 januari: grote doelen bereiken (2)

Periode D: *nog nader te bepalen*

- 19 april: n.t.b.
- 26 april: n.t.b.
- 10 mei: het leiderschapsevent (tijden n.t.b.)
- 17 mei: n.t.b.
- 24 mei: n.t.b.
- 31 mei: n.t.b.
- 7 juni: de finale!

Zodra Canvas helemaal klaarstaat, kun je je digitale agenda met Canvas synchroniseren, zodat je altijd in je agenda de bijeenkomsten en deadlines hebt staan.

AANWEZIGHEID

Zoals studenten van docenten mogen verwachten dat zij op tijd en aanwezig zijn, verwachten we dat van iedereen. Leiderschap gaat immers ook over betrouwbaarheid. In het geval van ziekte kun je je vooraf afmelden op leiderschap@hu.nl of op de dag zelf direct aan de docent per telefoon. We gaan ervan uit dat jij zélf bijhoudt als je een bijeenkomst hebt gemist en dat jij het initiatief neemt om dit te bespreken met de docent. Mochten we een keer lastige keuzes moeten maken, zal het altijd in je voordeel werken als je je proactief opstelt. NB: mis je delen van bijeenkomsten, dan tellen we die bij elkaar op.

Één gemiste bijeenkomst

Het kan altijd gebeuren dat je een bijeenkomst mist. Laat ons wel proactief per e-mail weten hoe je de les(onderdelen) hebt ingehaald, bijvoorbeeld door een medestudent op te zoeken en samen de bijeenkomstslides door te nemen. Gemiste oefeningen uit de les kun je alsnog met elkaar doen (of een variant daarop, als het niet anders kan).

Twee gemiste bijeenkomsten: compensatieopdracht

Als je in één periode voor de tweede keer een bijeenkomst mist, neem dan contact op met Laurens om een vervangende opdracht voor te stellen m.b.t. de gemiste bijeenkomsten. Die opdracht maak je vooral voor jezelf, dus zorg vooral voor een vorm die jou en je ontwikkeling goed past. In het verleden hebben studenten bijvoorbeeld gekozen om:

- Uitvoerig te doorgronden waar diens verwachting- en timemanagementprobleem vandaan kwam
- Extra GROW-coachgesprekken met mensen te oefenen om de gemiste vaardigheden in te halen
- Veel feedback te verzamelen van mensen om zich heen om blinde vlekken over eigen gedrag weg te nemen

De deadline voor de compensatieopdracht is 4 weken ná de tweede gemiste bijeenkomst. Heb je het dan nog niet in orde gemaakt, dan ga je met minstens één van de docenten in gesprek zoals in de volgende paragraaf beschreven

Drie gemiste bijeenkomsten: gesprek met docent

Heb je in één periode drie bijeenkomsten gemist, dan ga je in gesprek met minstens één van de docenten. We kunnen dan met elkaar besluiten hoe je de gemiste tijd kunt inhalen óf dat het beter kan zijn dat je met de minor zou stoppen.

LESMATERIAAL, FEEDBACK EN BEOORDELINGEN

Alle opdrachten die we in de minor aan je geven, hebben we ontworpen om jou steeds zelfstandiger te kunnen laten leren in je leiderschap. Op deze manier kun je ook ná de minor door blijven leren als leider. Zo schrijf je dit jaar opdrachten die jou uitdagen scherper naar jezelf en je omgeving te kijken én naar nieuwe inzichten te handelen en zodat je effect op de wereld om je heen hebt.

ONLINE & OFFLINE

Zolang maatregelen het toestaan zullen we alle bijeenkomsten in levende lijve doen en werken we met fysieke handouts. Kan dat niet, dan zullen we uitwijken naar MS Teams. Dit platform kunnen we overigens ook gebruiken voor contact tussen docent en student en studenten onderling (zoals in je leerteam). We gebruiken Canvas (canvas.hu.nl) als centrale plek voor alle up-to-date bijeenkomst-slides, week- en eindopdrachten, feedback en extra informatietips ter verdieping van lesstof.

COMPETENTIES & EINDOPDRACHTEN

Kijkend naar hedendaagse studentenbesturen en -raden, hebben we iedere periode leiderschapscompetenties gedefinieerd. Deze competenties gebruiken we dan ook als beoordelingscriteria voor de eindopdrachten. Op Canvas zal je altijd de meest up-to-date versie van de opdrachten vinden – want we passen opdrachten wel eens aan n.a.v. ontwikkelingen tijdens een minorjaar. Voor een eerste indruk en onder voorbehoud, vind je deze competenties in de volgende paragrafen.

Periode A: Ken jezelf

In je *eerste* portfoliodeel (schriftelijk) toon je het volgende aan:

- Je schrijft een over- en inzichtelijk document over jouw ontdekkingen en conclusies
- Je analyseert de stand van zaken van je bestuur/raad en waar jullie kansen en gevaren liggen
- Je beschrijft en verklaart hoe je bestuur-/raadsleden op elkaar reageren
- Je relateert uitkomsten van je zelfanalyses aan je eigen ervaringen in je bestuur/raad
- Je ziet relaties tussen jouw gedrag en welke overtuigingen daaraan ten grondslag liggen
- Je legt verbanden tussen je zelfanalyses en je teamanalyses
- Je concludeert in praktisch detail en meerdere stappen wat je graag wil leren t.a.v. leiderschap in periode B

Periode B: Kom in actie

In je *tweede* portfoliodeel (schriftelijk) toon je het volgende aan:

- Je beschrijft welk grote taak in je organisatie je je inzet en wie de belanghebbenden zijn
- Je maakt een overzicht van je mijlpalen en faseplanning
- Je onderbouwt hoe je je leiderschap inzet en welke uitdagingen je daarmee aangaat
- Je benoemt en evalueert (op) je behaalde leiderschapsdoelen in periode B
- Je verklaart hoe jij omgaat met feedback die je hebt gegeven en ontvangen
- Je benoemt je bekrachtigende en remmende overtuigingen in jouw alledaagse leiderschap
- Je beschrijft jouw aanpak voor je eigen gezondheid, bestuur-/raadsfunctie en studie
- Je concludeert in praktisch detail en meerdere stappen wat je graag wil leren t.a.v. leiderschap in periode C

Periode C: Werk effectief samen

In je *derde* portfoliodeel (schriftelijk) toon je het volgende aan:

- Je evalueert de ontwikkelingen in jouw Grote Plan
- Je beoordeelt de ontwikkelingen binnen jouw bestuur/raad
- Je reflecteert op hoe jij inmiddels (anders) omgaat met feedback geven en ontvangen
- Je beoordeelt in welke mate je jouw leiderschapsdoelen in periode C hebt behaald

Bij het mondelinge onderdeel met docent en minorgenoot toon je het volgende aan:

- Je luistert en vindt aansluiting o.b.v. wat je minorgenoot je vertelt over diens periode C
- Je gebruikt aanvullende (gespreks)technieken/theorieën om het gesprek aan te scherpen
- Je geeft je minorgenoot feedback geeft tijdens het gesprek o.b.v. wat je jou opvalt

Periode D: Laat jezelf zien

De laatste eindopdracht kent alleen een mondelinge toets geïnspireerd door de vorm van een sollicitatiegesprek:

- Je motiveert waarom jij deze functie ambieert a.d.h.v. in ieder geval je kwaliteiten, kernwaarden en ervaringen en hoe die aansluiten op de vacature
- Je legt uit hoe je effectief met conflicten en verschillen tussen mensen omgaat en hoe dat verschilt met voorheen (of: "een jaar geleden")
- Je bent een volwaardig gesprekspartner: proactief, STARR en je onderbouwt uit eigen beweging met inzichten en theorieën uit de minor

WEEKOPDRACHTEN

Deze opdrachten bouwen in iedere periode toe naar de eindopdracht. Tijdens bijeenkomsten vergelijk je steeds je weekopdracht-antwoorden met minorgenoten, zodat je elkaar kunt helpen je observaties en analyses aan te scherpen. Op die manier verdeel je je uren geleidelijk over de periode én ben je beter voorbereid voor de eindopdracht. Voor weekopdrachten krijg je geen beoordeling. Wil je specifieke feedback op je weekopdracht? Uploadt het dan vóór de deadline in Canvas, zodat een docent je feedbackvraag kan beantwoorden.

TIP: Je minorgenoten komen van verschillende studies. Gebruik elkaars vaardigheden, kennis en talenten als je hulp kunt gebruiken. Anderen zodoende helpen is een sterke vorm van leiderschapsontwikkeling.

BEOORDELINGEN

Iedere eindopdracht beoordelen we met een rapportcijfer (1-10), je krijgt er dus vier in totaal die je telkens in Osiris (zie: osiris.hu.nl) terug kunt vinden zodra die zijn doorgevoerd. Om de minor af te ronden, heb je voor iedere periode minstens een 6 te halen. De cijfers die wij binnen de minor geven zijn zoals onderstaand:

- 1-3: ondermaats, je hebt naar onze indruk te weinig uit afgelopen periode gehaald
- 4-5: onvoldoende, je lijkt meters te hebben gemaakt maar beheerst nog niet wat we met je beoogden te bereiken afgelopen periode
- 6-7: voldoende, je bent goed op weg in je eigen ontwikkeling en begrijpt de behandelde stof voldoende om het praktisch in te kunnen zetten
- 7-8: goed, we zijn onder de indruk hoe je de opdracht en daarmee je eigen leiderschap naar een hoger niveau tilt

- 9-10: je hebt beduidend meer gedaan dan strikt noodzakelijk en daardoor nog meer betekenis gegeven aan je leiderschapskills dan we van je verwachtten; je levert daardoor een voorbeeldprestatie voor je klasgenoten!

Wanneer je vragen of onduidelijkheid hebt over feedback of de beoordeling die je van ons hebt ontvangen, kun je altijd bij je beoordelaar terecht. Dat mag ook digitaal, dan geven binnen twee weken een schriftelijke toelichting. Mocht je het grondig oneens zijn met je beoordeling, dan vragen we een tweede docent voor een second opinion. Leidt dat onverhoopt niet tot een oplossing, dan kun je contact opnemen met de examencommissie van HBO Rechten via het volgende e-mailadres: examencommissieinstituutvoorrecht@hu.nl. Vooralsnog is het gelukkig nog nooit zover gekomen binnen onze minor.

Herkansingen

Zoals gesteld heb je iedere periode met een voldoende af te ronden om de hele minor af te ronden. Op je eindopdrachten krijg je altijd een cijfer met feedback terug. Op de HU kunnen alleen onvoldoendes herkanst worden. Mocht dat nodig zijn dan kun je je inschrijven voor een herkansing voor die periode in Osiris. De deadline van je herkansing valt samen met de eindopdracht van de opvolgende periode. Eerder herkansen mag altijd. Bij een herkansing kijken we kritisch of je je ontvangen feedback goed verwerkt hebt en/of andere verbetering laat zien. Gedurende het jaar werken we immers aan ieders reflectievaardigheden.

Studiepunten

De omvang van de minor is 30 EC's en omdat één EC voor 28 uur staat, beslaat de minor officieel 840 uur. De éne helft daarvan (420 uur) besteed je aan de bijeenkomsten en opdrachten van de minor, waarin je bewustzijn creëert over o.a. jouw bestuurlijke taken, intenties, gedachten en handelen. De ándere helft (420 uur) zal je besteden aan het uitvoeren van bestuurlijke taken. Deze tijd zien we als onmisbare stagetijd/praktijktijd. De 30 EC's zijn officieel verdeeld over de vier periodes, waarvan je de punten alléén krijgt als je het hele programma met minimaal voldoende hebt afgerond. NB: omdat Osiris enkel cursussen kan bevatten die een veelvoud van 5 EC waard zijn, is deze minor ingevoerd met ongelijke studiepunten per periode, namelijk 10 voor de eerste en laatste periode en 5 voor de twee tussenliggende.

PROGRAMMA

We hebben dit jaarprogramma over leiderschap zorgvuldig in elkaar gezet en de opbouw ervan vind je in de aankomende pagina's terug.

Typische bijeenkomst

De bijeenkomsten duren van 9.00u tot 13.00u – met zowel een kwartier inloop als uitloop. Tijdens de vier uur daartussen hebben we doorgaans 45 minuten pauze, verspreid door de bijeenkomst. De grove indeling van iedere bijeenkomst zal zijn:

- **Opening:** 15 minuten
We verwelkomen alle studenten, iedereen krijgt de kans om even stoom af te blazen over ontwikkelingen in je bestuur en we doen een korte updaterronde over eventuele huiswerkopdrachten voor deze bijeenkomst (zoals: welke feedback heb je van bestuursgenoten gekregen en welke effecten heeft dat op jou gehad?).
- **Weekopdrachtbespreking:** 15 minuten
Tijd om je resultaten van afgelopen weekopdracht met elkaar te bespreken. Er is ook mogelijkheid om vragen aan de docent te stellen, bijv. naar aanleiding van je eigen werk.
- **Theorie & oefeningen:** 120 minuten
We introduceren nieuwe theorieën, koppelen die aan de praktijk en oefeningen en variëren zoveel mogelijk om het programma aansprekend te houden voor iedereen – soms zullen we een gastspreker hebben.
- **Intervisie:** 30 minuten
Samen met je leerteam pak je één actuele casus uit jullie bestuur-/raadsleven. Met gebruik van intervisiestappen en behandelde theorieën helpen jullie elkaar de casus op te lossen, zodat jullie meteen de koppeling tussen theorie en praktijk hebben gemaakt én een minorgenoot (en jezelf) geholpen hebben met een prangende situatie.
- **Einde / buffertijd:** 15 minuten
We vatten samen wat we gedaan hebben en hoe de volgende bijeenkomst eruitziet.

Literatuur

In deze minor hebben we geen verplichte literatuur. Wel hebben we video- en boekentips die je onderstaand en op Canvas zal vinden. Dit is vooral ter ondersteuning en verdieping op thema's waar je interesse in of behoefte aan hebt.

PERIODE A : KEN JEZELF EN JE ORGANISATIE

In deze eerste periode gaat het vooral om de basis: wie ben jij, hoe werkt jouw organisatie en welke rol en richting wil je leiderschap komend jaar geven? Die vragen beantwoorden we in de onderstaande hoofdonderdelen.

Persoonlijke analyse & effectiviteit

Welke karaktereigenschappen heb je? Waar hecht jij het meest waarde aan? Om je te helpen met je eerste zelfreflecties én te begrijpen waarin je bestuursleden en jij zoal kunnen verschillen, maken we o.a. een aantal kernkwadranten. De uitslag hiervan geeft je een eerste indruk van je waarschijnlijke sterktes en zwaktes, en hoe die zich typisch uiten in situaties als werk, carrière en zelfs (vriendschaps)relaties. Dat is een prima eerste ingang voor zelfreflectie die we nauwkeurig zullen opvolgen met diepere analyses. Daarbij zetten we de eerste stappen in je persoonlijke effectiviteit, grensbewaking en zelfzorg in een veeleisend bestuursjaar.

Vergaderen, brainstormen & intervisie

Omdat we tijdens de minor ook veel kennis onderling met elkaar uitwisselen via intervisie en besturen bij hun start erg kunnen stoeien met effectief vergaderen, introduceren we effectieve vergader, brainstorm & intervisiemethoden om direct mee te oefenen. Zo kunnen intervisiegroepen gedurende het jaar tijdens de bijeenkomsten zelfstandig casuïstiek behandelen.

Teamscan

In wat voor bestuur/raad ben je terechtgekomen? Je maakt een SWOT-analyse van je bestuur: zo krijg je scherper overzicht van je/jullie huidige situatie en kun je gericht aandachtspunten identificeren om als leider(s) op te pakken binnen je eigen organisatie.

Reflecteren en Vooruitkijken

Aan het einde van ieder minorjaar horen we hoe leiderschapsstudenten aangeven hoeveel scherpe reflectie hen geholpen heeft met betere keuzes te maken in hun bestuur en studie- en privéleven. Daarom leren we je graag zo vroeg mogelijk in het jaar om *zinvol* te reflecteren. Immers, niet iedere student heeft hier evenveel ervaring of vaardigheid in. We blikken daarna vooruit naar wat je uit de volgende periode wilt halen, waar het gaat om jezelf in actie brengen en een (on)bescheiden verschil maken in jouw organisatie.

Leestips

Verder hebben we de volgende boekentips voor deze periode:

- [365 dagen succesvol](#) David de Kock, Arjen Vergeer
- [Begin met waarom](#) Simon Sinek
- [Besturen met visie](#) Daniel Klijn
- [Business Model Generations](#) Alexander Osterwalder
- [Drive](#) Daniel H. Pink
- [Eckart's Notes](#) Eckart Wintzen
- [Het element](#) Ken Robinson
- [Ontdek je sterke punten](#) Marcus Buckingham
- [The big five for life](#) John P. Strelecky
- [Uit je comfortzone](#) Jessica Hagy

PERIODE B : BRENG JEZELF IN ACTIE

In deze periode gaat het erom dat je iets kiest waarvoor jij je wilt inzetten in je organisatie en/of voor je (bestuurs)leden waarbij je steeds beter begrijpt welke factoren er meespelen in de verandering die je beoogt: bij jou, bij je collega's en andere belanghebbenden. Tegelijkertijd kijken we naar je alledaagse effectiviteit: werk je zo effectief en efficiënt (samen) als je zou willen en wat kun je doen om slimmer met jezelf en je tijd om te gaan?

Mijn Plan

De eerste bijeenkomst gaat om wat jij, met jouw kwaliteiten, voor jouw organisatie teweeg wilt brengen tijdens dit bestuursjaar – en voor de jaren erna. Mogelijk werk je al aan zo'n plan, dat leent zich er goed voor. Afgelopen jaren hebben studenten zich bijvoorbeeld gericht op een duurzamer sponsorbeleid, samenwerking met andere verenigingen, een beter ledenadministratiesysteem, een nieuw commissieleden-wervingsbeleid, het duurzaam integreren van AVG-reglementen en een revisie van de verenigingsstatuten.

Mijn Plan gaat niet alleen om je eigen acties. Je wilt meerdere mensen en/of processen beïnvloeden en dat betekent dat je rekening hebt te houden met veel meewegende factoren, zoals de korte en lange termijn, belanghebbenden, mogelijke weerstand en tegenslag. Het gaat hierbij niet alleen om het strategisch goed vormgeven van je plannen, maar ook om je overtuigvaardigheden om mensen die nog niet overtuigd zijn aan boord te krijgen voor je plannen. Hoe creëer je draagvlak?

Persoonlijke effectiviteit

Komt discipline makkelijk voor je? Gebruik je je tijd goed? In deze periode besteden we ook aandacht aan hoe jij het slimst met je tijd kunt omgaan, waarbij je ook tijd overhoudt voor de activiteiten waar je van oplaadt. Niet in de laatste plaats: genoeg slaap en ontspanning. Je experimenteert met je tijd anders indelen, je ontdekt welke overtuigingen jou sterken en belemmeren in je alledaagse keuzes en je verkent met minorgenoten hoe je het slimst naar je eigen kernwaarden je dagen kunt indelen.

Leestips

Verder hebben we de volgende boekentips:

- [Beren op de weg, spinsels in je hoofd](#) Theo Ijzermans en Koen Dirckx
- [De Creatiespiraal](#) Marinus Knoope
- [De edele Kunst van not giving a f*ck](#) Mark Manson
- [De kracht van kwetsbaarheid](#) Brene Brown
- [De Kunst van Kaizen](#) Robert Maurer
- [De Ontknooping](#) Marinus Knoope
- [Dromen Durven Doen](#) Ben Tiggelaar
- [Getting Things done](#) David Allen
- [Het Doel](#) Eliyahu M. Goldratt
- [Ik heb de Tijd](#) Paul Loomans
- [Je ongekende vermogens](#) Anthony Robbins
- [The Mind Gym, Tijd maken](#) Sebastian Bailey
- [Verslaafd aan liefde](#) Jan Geurtz

PERIODE C : WERK EFFECTIEF SAMEN

In dit derde blok gaan we diep(er) in op samenwerking, groepsdynamiek en daarop interventies ple- gen. Centraal staat hoe jij met anderen omgaat, hoe je daarin kunt experimenteren, hoe anderen jou beïnvloeden en wat de meest gewenste gevolgen voor jou en anderen oplevert.

Het Leiderschapsevent

In periode D zullen we op 10 mei het leiderschapsevent organiseren bedoeld voor alle studenten die meer willen leren over leiderschap. Afgelopen jaren bestond het leiderschapsevent uit diverse work- shops waar vele tientallen (commissie)leden van verenigingen op afkwamen. Waar het dit jaar over zal gaan en hoe groots het zal zijn? Dat bepaal je samen met je minorgenoten! Een hele groep leiders kan er vast iets gaafs van maken.

Dit event is een unieke mogelijkheid om een samenwerking te realiseren met andere studenten die evenveel kennis en vaardigheden hebben opgedaan over leiderschap als jijzelf. Je spreekt dezelfde taal zodra je je samenwerking bespreekt, probleemgebieden identificeert en elkaar aanspoort.

Coachvaardigheden

Goede leiders kunnen niet alleen delegeren en mensen enthousiasmeren om hen te volgen, zij leren ook anderen te ontwikkelen. In deze periode zullen we meer theorieën en vaardigheden behandelen om mensen naast je te helpen meer uit zichzelf te halen en obstakels te overwinnen.

Periode D ontwerpen

In periode C hebben we wat ruimte voor ad hoc behoeften van de groep (bijv. als er door actualitei- ten in besturen meer behoefte is aan conflicthantering dan tot nu toe in het programma zat) en we kunnen gastsprekers uitnodigen. Periode D staat echter nog helemaal open, dus we zullen a.d.h.v. Design Thinking vijf bijeenkomsten in periode D volledig vormgeven, geheel naar de behoeften van de groep!

Leestips

Verder hebben we de volgende boekentips:

- [Invloed](#) Robert Cialdini
- [De 5 frustraties van teamwork](#) Patrick Lencioni
- [Besturen met een visie](#) Daniel Klein
- [De kracht van Scrum](#) Eelco Rustenburg
- [Op de achterkant van een servet](#) Dan Roam
- [Feedback geven en ontvangen](#) Annemieke Nijman
- [Beïnvloed anderen, begin bij jezelf](#) Bert van Dijk
- [Zes denkhoeden](#) Edward de Bono
- [Hoe je vrienden maakt en mensen beïnvloedt](#) Dale Carnegie
- [Help! Ik ga coachen](#) Marijke Lingsma en Aty Boers

PERIODE D : LAAT JEZELF ZIEN

Deze periode draait grotendeels om wat jij en je klasgenoten zelf nog willen leren en bereiken. Dat betekent dat enkel drie bijeenkomsten al bekend zijn: (1) het Leiderschapsevent, (2) de eindopdracht (eindgesprekken) oefenen en (3) de afsluitende bijeenkomst. Verder staat centraal dat jijzelf in deze periode ergens aan gaat werken wat bijzonder betekenisvol *voor jou* is. Wat zou jou trots maken als je dat zou realiseren of bereiken?

Wat er in deze periode precies gaat gebeuren, zullen we grotendeels besloten hebben in bijeenkomst C.7. We kunnen bijvoorbeeld een verdiepingsslag maken op eerdere onderdelen van het programma en die aan elkaar koppelen, bijvoorbeeld: 16personalities met de Roos van Leary, Overtuigingskracht met je Persoonlijk Manifest of de Walking Scale met Provocatief Coachen.